

Suomen Kylät ry

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 25.11.2025 klo 09.30 / U 55/2025 vp /

Asiantuntijakuuleminen

Asia:

Asia: U 55/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksesta

Lausunto:

Suomen Kylät ry kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kuulemisessa 25.11.2025, Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) uudistuksesta, teema: Maatalous.

Suomi on yksi EU:n maaseutumaisimmista valtioista. Suomen pinta-alasta 95% on maaseutua. Koko EU-jäsenyyden ajan maatalous- ja maaseutupolitiikka ovat muodostaneet CAP- ohjelmissa yhden kokonaisuuden, joka on ollut merkittävin alueiden kehittämisen kokonaisuus Suomessa. Komission uudessa MFF- rahoitusesityksessä nämä politiikat ja niiden tukitoimet ovat vaarassa loitontua toisistaan. **Maatalouden tukijärjestelmän ohessa tarvitaan laaja-alaista maaseudun kehittämistä niin alueellisella kuin paikallisella tasolla.**

Toimivat tukiverkostot ja elävät yhteisöt ovat maa- ja metsätalousyritysten sekä maaseudun muun elinkeinotoiminnan edellytys. Leader-toiminnan ylläpitämä ja luoma yhteisöllisyys vahvistaa näitä verkostoja mm. tiekuntien, vesiosuuskuntien ja sosiaalisten verkostojen kautta. Kylätoiminta, paikalliset uudistumiskykyiset ja innovatiiviset yritykset sekä Leader-rahoitus vahvistavat maaseudun elinvoimaa.

Myös ruoantuotanto tarvitsee ympärilleen elävän yhteisön, infraa ja palveluja, joita paikallisyhteisöt tuottavat ja ylläpitävät. Maaseudun elinvoima sekä sen veto- ja pitovoima

ovat edellytyksiä kestävä maatalouden kehittämiselle. **Leader-toiminnan merkitys paikallisyhteisöjä tukevana tahona korostuu entisestään tulevalle rahoituskaudelle siirryttäessä.** Maaseudun elinvoiman parantamisella on keskeinen rooli myös ruokaturvan varmistamisessa ja turvallisuudessa sekä maatalousalan houkuttelevuudessa uusille ja nuorille yrittäjille.

Kuluvalla rahoituskaudella yksi Leader-rahoituksen yritystukimuodoista on maaseutuyritysten sukupolvenvaihdoksien tuki, joka on osoittautunut erittäin tarpeelliseksi. Yritysten omistajanvaihdoksia on toteutunut jo liki 200. Tätä tukimuotoa ei ole kuitenkaan voinut soveltaa maatilojen oston selvittämiseen ja kaupan valmisteluun. Tilannehan voi olla, ettei maatila siirry suvussa eteenpäin, vaan relevantti jatkaja olisikin joku ulkopuolinen. ELY-keskuksista on voitu tukea ns. nuorten viljelijöiden tilakauppoja, mutta silloin ostajan on oltava alle 41-vuotias ja liiketoiminnan koskettava perusmaataloutta, mikä kaventaa hakijajoukkoa. **Uuden rahoituskauden 2028-2034 Leader-tukimuotoihin olisi saatava täsmätuki, jonka avulla potentiaalinen ostaja voisi selvittää ja valmistella myös maatilalan omistajanvaihdosta silloin, kun jatkajaa ei löydy perhepiiristä. Uusien nuorten viljelijöiden saaminen alalle on kriittisen tärkeää, joten kaikki mahdollisuudet tulee tämän edistämiseksi hyödyntää.**

Elävä ja elinkelpoinen suomalainen maaseutu tarvitsee edelleen monipuolisen yrityskannan, joka samalla varmistaa maaseudun palvelutarjontaa myös maa- ja metsätalousyrityksille. LUKEn tietojen mukaan noin kolmannes kaikista Suomen yrityksistä sijaitsee maaseutualueilla. **Uudella rahoituskaudella yritystukien tulee olla maaseudulla mahdollisia myös muille kuin maa- ja metsätalousyrityksille. Käynnistys- ja kehittämistukien ohella investoinnit ovat edelleen mikroyritysten eniten hyödyntämä tukimuoto, kuten aiempinakin ohjelmakausina.**

Julkisten ja yksityisten palveluiden kaikutessa maaseudulta ottaa vapaaehtoistoiminta yhä suuremman vastuun koko yhteiskunnallemme elintärkeän infran ylläpidosta ja yhteisöllisen harraste- ja liikuntatyön tukemisesta. **Leader-toiminta tukee ylisukupolisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia, ikäihmisten ryhmätoimintaa ja perheiden hyvinvointia.**

Kylätoiminnan verkosto on maamme valtakunnallisesti ja alueellisesti kattavin paikalliselle tasolle ulottuva verkosto, jonka merkitys korostuu erityisesti vallitsevassa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden arvaamattomassa ja epävarmassa tilanteessa. Paikallisyhteisöt vahvistavat sekä kylätoiminnan päivittäisellä perustyöllä että liikkeellä olevilla kymmenillä, ellei sadoilla kyläturvallisuuden ja yhteisöllisen varautumisen hankkeilla yhteiskuntamme perusresilienssiä ja kokonaisturvallisuutta. **Ympäri Suomen toteutuvien yhteisölähtöisen varautumisen toimenpiteiden kautta luodaan edellytyksiä poikkeustilanteista selviytymiseen.** Nämä tilanteet koskettavat toteutuessaan yhtälailla sekä maaseudun

työssäkäyviä asukkaita, yrittäjiä että maataloustuottajia. Kriisitilanteissa yhteisön antama apu ja tuki korostuvat. **Yhteisöllisen varautumisen tarve on kasvava, ja maaseutualueilla Leader-toiminta ja rahoitus soveltuvat sen edistämiseen parhaiten.**

Jos Leader-toimintaa ei enää olisi, paikalliset palvelut, kulttuurituotanto, lasten ja nuorten harrastustoiminta ja ikääntyvien arjesta huolehtiminen ovat esimerkkejä toimista, jotka jäisivät vaille tukirahoitusta. Tämä johtaisi toimijakatoon, kiihdyttäisi laajoilla alueilla poismuuttoa ja syventäisi niiden asukkaiden, kyläläisten, yrittäjien ja maataloustuottajien ahdinkoa, joille poismuutto ei ole mahdollisuus.

Leader-toiminta on Komission MFF- ehdotuksessa pakollinen osa CAP- kokonaisuutta, mutta sen tuensaajat on rajattu koskemaan maa- ja metsätiloja. **Edellä kuvatuista syistä on huolehdittava Leader-toiminnan monialaisuuden turvaamisesta ja riittävästä, vähintään nykyisen Leader-verkoston laajuuden ylläpitävästä resurssista siten, että koko maa on katettu Leader-toiminnalla.**

Suomen Kylät ry

Suvi Louhelainen
Toiminnanjohtaja
suvi.louhelainen@suomenkylat.fi
p. +358 50 574 5920

Heli Walls
Leader-työn kehittämispäällikkö
heli.walls@suomenkylat.fi
+358 45 327 1117